

Helse- og omsorgsdepartementet

Oslo, 30.10.23

Bipolarforeningens høringsvar på rapport fra ekspertutvalget som skulle evaluere vilkåret om manglende samtykkekompetanse for bruk av tvang i psykisk helsevern (Samtykkeutvalget)

Støtter videreføring av vilkår om samtykkekompetanse

Bipolarforeningen Norge støtter utvalgets hovedanbefaling om at vilkåret om manglende samtykkekompetanse i psykisk helsevern videreføres. Foreningen støtter også utvalgets forslag om at begrepet samtykkekompetanse endres til beslutningskompetanse. Begrepet beslutningskompetanse er mer treffende da det viser en større grad av aktiv selvbestemmelse enn "samtykke" som fremstår mer passivt.

Pasientens autonomi er viktigst

Vi ønsker å bruke anledningen til å understreke viktigheten av å verne om pasientens autonomi. Pårørende kan spille en nøkkelrolle i forebyggingen og tilfriskningen til pasienten, likevel må pasientens autonomi alltid gå foran pårørendes rett til innsyn. Vi kan ikke bevege oss i en retning hvor pårørende får kunnskap som pasienten ikke ønsker at hen besitter, med mindre det er snakk om verge. Dette gjelder både i lov og i praktisering av loven. Mennesket må ha rett til å eie informasjonen om seg selv.

Det bør legges til rette for at pasienten og pårørende gjør skriftlige avtaler om hvilken innsyns- og beslutningsrett pårørende skal, når pasienten er i frisk fase. Helsepersonell bør aktivt jobbe for og oppfordre til dette. Bipolarforeningen anbefaler at brukeren skriver en forebyggingsplan sammen med pårørende og behandler(e), som signeres av alle parter.

Riktig bruk av tvang

Bipolarforeningen jobber for at alle med bipolar lidelse skal få den beste behandlingen som foreligger. Vi jobber for at psykisk helsevern har nok ressurser og kunnskap, slik at den beste behandlingen for den enkelte kan tilbys, uavhengig av hvor i landet en bor. Foreningen tar ikke stilling til om dette betyr bruk av tvang eller ikke. Så lenge tvang ikke blir brukt på grunn av ressursmangel. Riktig bruk av tvang kan for noen være en form for omsorg og kan for noen

være nødvendig og livreddende. Foreningen støtter derfor også bruken av uttrykket “riktig bruk av tvang”.

Utvalgets sammensetning

Bipolarforeningen reagerer på at det ikke var noen med brukererfaring med i utvalget. Mental Helse og Pårørendealliansen deltok, men ingen av representantene herfra hadde egenerfaring som bruker. Dette fremkom under seminaret om rapporten som Mental Helse arrangerte den 12.10.23. Både brukere, pårørende og fagpersoner burde vært representert i utvalget.

Med vennlig hilsen

Nina Antonov

Generalsekretær

nina@bipolarforeningen.no

Marianne Secher

Styreleder

styreleder@bipolarforeningen.no